

Az Újság

politikai, társadalmi, közgazdasági és irodalmi napilap

Hirdetést a nap bármely szá-
kában felvesz a kiadóhivatal

Szerkesztőség és kiadóhivatal: SALONTA (NAGY-
SZALONTA), PIATA UNIRII (TOLDI-TÉR) 13. sz.

Szerkesztésért felelős:
GAÁL SÁNDOR

LASSAN A TESTTEL

Végtelenül érdekesek az emberek. Némelyik, sajnos, csak a kisebb része, akkor is szerény, ha a hatalomra kerül, némelyek pedig, ha véletlenül fel tudtak kapaszkodni valamiféle ugorkafára, hát úgy beszélnek, úgy viselkednek és úgy tesznek, — mintha a sorsuk örökké biztosítaná részükre azt a csúcsot, amelyre felkapaszkodtak, a mások vállain.

Pedig hát rettenetes tévedés, mert a sors mulandó és és szeszélyes.

Nem jelentéktelen kis embereket büntetett meg már a sors lenhéjázásért s a bukott nagyságba belerug még az uccagyerek is.

Nem elég abban a hitben élni, hogy jó előre eltervezett jótét, ravasz és furfangos kis játékainkat készítjük elő a jövőre nézve. Nem, mert a háttérrel mások is észreveszik.

Ostoba ember az, aki a mai labilis világban nehéz érdemeket vélt szerezni valamilyen jótékony, közérdekű, vagy nemzeti célt szolgáló tétellel s szentül hiszi, hogy most már neki minden szabad. Egészen bizonyos, hogy másoknak is van eszük s szépen el tudják gondolni, hogy mi volt a cselekedet mozgató rugója. Mi volt az a távolabbi nem tisztességes cél, amelyet a jótét el akart érni.

A kulturpaloták megteremtésének célja egész nagy-szerű alkalom — például — arra, hogy milliós kis panamát kövessünk el a háttérben.

A kitüntetések azt is jelenthetik, hogy oly ügyesen manővroztunk, hogy még a felsőbb fórumokat is tévedésbe ejítettük.

Az igazi jótétet nem a

nagy hang, hanem a csendes munka jellemzi. Az igazi, őszinte jólét megteremtését célzó tervünket nem szélhá-mosságra valló nagy hanggal kell hirdetni, hanem cselekedetekkel. Az az igazi nemes lélek, amelyik nem ismer sem ellenséget, sem jóbarátot, hanem csak jótétet.

Nem jócselekedet az, amikor valaki az egyik kezével kenyeret osztogat, a másikkal pedig lesújt a korbáccsal. Oh nem!

A közélet terén működőknek bánni is kell tudni a közönséggel. Nem fenhéjázó büszkeséggel, megalázó fö-lénnyel, hanem megértő jó-akarattal.

Emberek emelkednek a magasba s emberek zuhan-nak a mélybe. Karierek kelet-keznek s karierek omlanak össze, mert a hatalom meg-szédíti tulajdonosát.

Lassan a testtel! Senkik-ből valakik, utolsók-ból elsők, valakik-ből pedig senkik, el-sők-ből utolsók lesznek.

Akik ezt elfelejtik, azok a tömeg megvetését érdemlik és kapják meg.

Jó lesz erre mindenkinek gondolni s nem megfede-kezni a szemünk előtt leját-szódott példákról, amelyért nem érdemes Napoleonig menni vissza a történelem-ben.

A legfőbb dolog pedig az, hogy ne ígérjen senki semmit, hanem tegyen, cselekedjék, jót. Mert vannak sokan, akik elfelejtik a nagyhangú ígére-teket, sőt azok maguk is, akik tették az ígére-teket, megfedekeztek róla, de van, aki sohasem feled, a »tine'n minte« s aki mindig szemükre veti a bűnt.

„O“

PÉNZÜGYI POLITIKAI HIREK

Letartóztattak egy pengő csem-pész kalauzt hivatalokat szüntetik meg s leszállítják a fizetést Magyarországon

Magyarországon a betétek felszabadításának második napja egész nyugodtan telt el. Ismét több volt a betét behelyezés, mint a kivétel.

A belügyminisztérium ren-deletileg utasította a megyé-keket, városokat és községeket, hogy a bankokkal szembeni bizalom dokumentálásaként, netartsák pénzszekrényeikben csak a legszükségesebb pénz-mennyiséget. A többi helyez-zék el pénztézeteknél.

A pesti rendőrség letartóz-tatta Pozvek Lajos hálókocsi kalauzt, aki beismerte, hogy ezer darab egy pengőt csem-pészelt ki a Balkánra s azt ott letétbe helyezte.

Az esti razziák során 8 va-lúta üzért tartóztattak le.

Az ötös bizottság felülviz-gálja az állam költségvetését Kisvárgott hírek szerint, hi-

vatalok leépítésére és a fize-tések 10 százalékkal való csökkentésére fog javaslatot tenni.

A ház és forgalmi adó emelésére vonatkozó rendelet holnap jelenik meg. Az adó-emelésből 200 millió pengős bevételi többletre számítanak.

A bécsi Mercur Bank hol-nap ismét megnyitja üzlet-helyiségeit s folytatja bankte-vékenységét.

A nemzetközi bankároknak nem sikerült megegyezni Ba-zelben a német bankárok ki-küldöttjeivel, a külföldiek Né-metországban levő márka be-tétjeinek felszabadítása céljából folytatott tárgyalások so-rán.

A kiskunfélegyházai csend-őrség letartóztatta és a kecs-keméti ügyészségre szállította.

Korom József, Sári János és Szilassy János ügynököket, akik a tanyákon pénzügyi rémhíreket terjesztettek.

Nállunk is így kellene tenni!

Bukarestben is kezdenek csilapodni a pénzügyi válság hullámai, amelyek most a vi-déken tombolnak.

Érdekes, hogy amint a be-tétesek belátják, hogy nem dül össze a világ, pár nap alatt helyreáll a normális élet.

A vidéken is pár nap mulva nem lesz semmi. Min-den szenzáció három napig tart!

Butyin községben folyó év szeptember hó 7-én lesz meg-tartva a nagyvásár. Minden-féle jószág felhajtható.

Történelmi lejtők Szalonta körül

— Értekezés —

Írta: HERMANN GÉZA

II.

A volt püspökségi uradalom s községei története

1. Kölesér

A vártpánság helyesebben a várszerkezet élén a várispán állott, ő vezette hadba a várnépet s itélkezett ezek ügyeiben. A várispán helyettese az udvar bíró volt.

A köleséri vártpánság 1241. évben, a tatárjárás idején szűnt meg, amidőn is kölesér a vidékkel együtt a tatárok által elpusztított.

A tatárok kitakarodása utáni időktől csak 1273. évben találunk Köleséről írott adatot, amikor is már a nagyváradi I. sz. Püspök birtokaként említetik. Ezen tény azt igazolja, hogy a várszerkezet megszűntével az itteni király birtokok adományoztattak s Kölesér valamelyik Árpádházi király, vagy talán éppen IV Béla által adományoztatott a püspökségnek.

E birtok adományozásokhoz azonban az újjáalkotás nehéz feladatai járultak. A tatárok dúlása után minden romokban hevert és néptelen volt, az új tulajdonosnak telepítés és építkezésről kellett gondoskodnia. Hogy e súlyos probléma itt derekasan megoldott, mutatja Kölesér mezővárosnak újabb életre kelése, lenne ismét a polgári s egyházi igazgatás őzpontosul.

A megye déli része a mezővárosról köleséri kerületnek nevezetett, amely nagy volta miatt kis és nagy kölesérré oszlott s a XVI század végéig így is hivatott. Előbbihez tartozott Kölesér tájéka, utóbbihoz a Váradhoz közelebb eső vidék.

A közigazgatási beosztást nyomon követte az egyházi, a köleséri főesperesség felállításával. E főesperesi kerület a Fehér és Feketékörös közötti vidéket foglalta magában, éjszaki határát a Kölesér vize és a Feketékörös, déli határát a Fehérkörös alkatták; keleten lenyult Vaskohig, nyugaton Sarkad és Gyuláig. 60 egyházközséget foglalt magában s az egyházi igazgatás megkönnyítendő, a kerület keleti részén 1557. évig egy alesperesség is volt, a béli 24 községgel, míg a többi 36 a köleséri központhoz tartozott.

A közigazgatási s egyházi eme beosztások arról tanuskodnak, hogy Kölesér a legrégebb időtől fogva Délbihar legjelentősebb helye volt s miután a Várad-Gyula-aradi főútvonal is itt s nem Szalontán vezetett át, a kedvező terepfekvés és élénk forgalom domnlálóan hatottak a mezőváros fejlődésére s a nagy vidék kultur gócpontjává tették.

A váradi püspökök ezuttal nemcsak a régi jótét, az ősi hitélet és kultúra visszaállításában szerény-

kedtek, hanem a zivataros idők eshetőségeire is számítva, az új-épült Kölesér s vidéke védelmére a régi várat és benne levő kastélyt megerősítették. A várban a püspökségi tisztek s alkalmazottak laktak, helyőrség a jobbágyok sorából rekrutálódott.

1282. évben a kastély királyi vendéget fogadott falai közé s benne tartzkodott IV. (Kun:) László magyar király felesége Izabella. A királynőt a hitvesi szereplő szíve hozta ide, férje ott mulatott Körösszegen kedvelt kunjai között s az eltaszított királynő a Gutkejed nemzetségbeli egyik főurat, a király gyermekkori játszótársát küldé elpártolt férjéhez, hogy őt hitveséhez hozza issza.

A királynő ekkor Várad ősz püspökének Tamásnak volt a vendége s itt adta ki 1282 január 13-án

egyik birtokadomány levelét éppen ama Gutkejed nembeli főurnak, aki a királyhoz menekült. (L. Bunyitai V. A váradi püspöd története III. k. 166-169 l.)

Köleséren az egyházi élet virágzó volt, egyházának 1332-1335. években két papja van: István és Lukács, majd két év után utóbbi helyett Lőrinc, akik évenként 35 garast fizetnek pápai tizedben. Ezek szerint Kölesér a lelkészi javadal-mazást tekintve a váradi egyház-megye hatodik városa volt.

Még a plébánia ilyen jól dotált volt, ezt az itt székhellyel bíró főesperesi javadalomról nem mondhatják. A főesperes jövedelme a hivek által fizetett tizedekből s a lelkészekről szedett székpénzekből állott s évenként alig jövedelmeztek 5 márkát, ami arra mutat, hogy a köleséri főesperesi kerület nagy

terjedelme dacára szegény volt. E helyzet szülte, hogy 1367-ben Köleséren főespere már nem lakik, hanem mint váradi kanonok egyesítve élvezi a főesperesi és kanonoki stallumot és Váradról adminisztrál.

Ösmert főesperesek: 1318. év-ből ISTVÁN, aki később váradi kanonokká lépett elő, 1333-ból PÉTER, aki főesperessége után fél márka tizedet fizetett. 1337-ből MIKLÓS, szintén fél márka tizedet fizet. 1356. évből PÉTER, aki utó-jára lakott Köleséren. 1367-évből LÁSZLÓ, már váradi kanonok, mint köleséri adminisztrátor.

1474' őszén ismét szomorú pusztulást ért meg Kölesér, Ali Oglu szendrői török basa rabló hadai a mezővárost fölégették. Hamvaiból azonban újra kiemelkedett s régi jelentőségét visszanyerte. (Folyt. köv.)

Bevonultak a cséplőgépek

Péter és Pál napján elkezdtek bugni a cséplőgépek a határon, s ma már vége van a cséplésnek. Szalonta 16 cséplőgépe közül 14 már be is vonult téli pihenőre, csupán még két gépnek van valami kevés s a legjobb esetben két-három napig tartó csépleni valója.

A géptulajdonosoktól vett érte-

sülés szerint, a gabon nemű, minőségre nézve, jó, de mennyiségre nézve közepes termést adott.

A mai rossz gazdasági helyzetben ehhez hozzá járul a lehetetlenül alacsony gabona ár s bizony az ez évi termésre mindenki alaposan reá fog fizetni, úgy a termelő, mint a cséplőgép, akinek

adója sokszorosan meghaladja az évi keresetét.

Előlről kell kezdeni a kálvária járását s ostromot intézni a pénzügyminisztérium ellen memorandumokkal, hogy az adót nemcsak, hogy leszállítsák, hanem engedjék is el.

Barát Jánost két évi fegyházra ítélték Pesten

A tárgyaláson derült ki, hogy a román hatóságok körözik

Az akasztófa fenyegeti az elmenekült legényt

Budapestről jelentik: Barát János nagyszalontai illetőségű fiatalembert, ma a budapesti királyi törvényszék büntető osztálya,

betöréses lopásért, ma két évi f e g y h á z r a ítélté.

Barát János esete még élénk emlékezetében él Szalonta város lakosságának. 1928. őszén az uccán

agyonlőtte Iszaj György rendőrt s átlőtte Iszaj Tivadar rendőrt,

aki azonban felgyógyult s ma is mint polgári ruhás rendőr teljesít szolgálatot a szalontai

rendőrségen.

Amikor az akkori rendőrfőnök: Simoc Augustin (akit annak idején igen sokan ösztetevesztettek lapunk jelenlegi szerkesztőjével) autón üldözni kezdte,

agyonlőtte az autó mit-fahrerjét Galambos Jánost, aki szintén meghalt a helyszínén,

majd Simoc Gusztávra lőtt, aki azonban a lövés pillanatában magasba ugrott s így a golyó a lábai között haladt át s kabátját lőtte keresztül.

Barát János átmenekült még azon éjszakán Magyar-

országra s azóta mindenféle mende-monda került rólla szájra. Állítólag

a román hatóságok kérték is kiadatását.

A tegnapi tárgyaláson ő maga vallotta be, hogy

romániai katona szökevény s hogy menekülése közben két »csend-ört« agyonlőtt.

A bünygyi hatóságok most vizsgálatot indítottak abban az irányban, hogy megállapítsák; szökevény-e Barát János, a betöréses lopásért elítélt fegyenc, vagy pedig gyilkos.

HIREK A NAGYVILÁGBÓL

Magyar repülők a Szahara felett. Almásy Endre László és gróf Zichy Nándor, akik kutató utra indultak Afrikába, a Libiai sivatag felé szerencsésen megérkeztek Konstantinápolyba. Vasárnap utaznak Bagdadba!

A kutató utat egy sport repülőgépen teszik meg.

Három hetes házasság után megmérgezte magát egy államtitkár leánya. Budapestről jelentik: A Pannónia szállóban megmérgezte magát egy Nagy Endréné nevű uriaszony, akit eszméletlen állapotban szállítottak be a kórházba.

Megállapították, hogy az öngyilkos Zacher Endréné, egy fővárosi mérnök felesége, aki Fehér László nyug. államtitkárnak leánya s aki három héttel ezelőtt ment férjhez. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

Oroszország megszünteti a gabonakivitelt. Moszkvából jelentik: Stalin kijelentette, hogy Oroszország megszünteti a gabonakivitelt, mert az idején kevés és szükség van rá a belső fogyasztásra.

Kirabolták a német nemzeti bank fiókját. Berlinből jelentik: A birodalmi bank schönebergi fiókjába behatolt három álarcos, revorveres rabló, akik lelőtték az egyik főszámtisztet s kirabolták a bankot, majd elmenekültek.

A rendőrség üldözi a tetteseket, akik menekülés közben lelőttek egy gyermeket és egy felnőttet.

Lovakat vásárolt az egyiptomi kormány Magyarországon. Budapestről jelentik: Az egyiptomi kormány Magyarország területén nagyobb számu tiszt nyerges lovat vásároltat. A magyar kormány vámmentességet biztosított a kivitelre vásárolt lovaknak. A vásárlások következtében igen nagy összegű idegen valuta került az országba.

Négy millió ház pusztult Kínában. Sanghaiból jelentik: Az árvíz négy millió házat pusztított el s huszonnégy millió ember maradt lakóház nélkül.

Az árvíz egyre nő, mert az esőzések nem szűnnek.

Kiadó a Rákóczi-ut 20 sz. alatti modern uri magánlakás
és azonnal elfoglalható. Érdeklődni Szentmiklóssy János ur divatárú üzletében, ahol Szöllösi Lajos ur a lakást megmutatja és levélelbeszélés, Sánleány p. u. Arad 2. Nagy Dániel címére.

Nehéz pénzügyi válsággal küzd a város is Nehezen megy a tisztviselői illetmények kifizetése

A tisztviselőknek az évek során rosszul történt fi-etés megállapítás okozta azt, hogy a visszatartott összeg felszaporodott s azt, Titulescu pótlék elnevezés alatt utólag, egyösszegben kell kifizetni a városnak.

Ennek a pótléknak nagy része

már ki lett fizetve, de még mindig vannak egyesek, akik még mindig nem kapták meg. Az egész összeg körülbelül 200.000 lejnyi összeget tesz ki.

Miután ez az összeg bírói ítélet alapján jár a hivatalnoki karnak és arra jogosult szolgazemélyzet-nek

igen célszerű volna, ha a legközelebbi nagyobb összegű pénzbevételeből kiutálna a város azoknak, akik még nem kapták meg.

Legalább a téli időre be tudnának szerezni maguknak holmi egy mást.

Külföldre hívják Barcza Mihály hangszerkészítő mestert A törvényszék az általa adott szakértői vélemény alapján döntött egy perben

Barcza Mihály Villám utcai hangszerkészítő mesterről már több ízben volt alkalmunk megemlékezni. Ez a rendkívül tehetséges ember, aki tanult hangszerkészítő mester a mai rossz gazdasági viszonyok között, jóformán tétlenségre van kárhoztatva, mert Szalontáról és környékéről csak kevés megrendelést tud szerezni.

Pedig megérdemelné, hogy legyen halmozva állandóan munkával. Hegedű készítményei má már az országhatáron túl is ismertek s igen nagyszerű hírnévnek örvendenek. Annyira, hogy például egy tizenöt év előtt általa készített hegedűt 3000 pengőért adott el a

tulajdonosa (tízezer lej körüli összeg!

Akkor, amikor minden jött ment zongora hangoló munkát kap Szalontán, ezt a speciálisan képzett, elsőrendű szakembert kevesen hívják, mert nem igen tudják, hogy elsőrendű zongora hangoló és javító mester is

Barcza Mihály tudását tegnap a nagyváradai törvényszék vette igénybe, ahol egy peres ügyben adott szakvéleményt s döntötte el a per sorsát.

Most pedig Magyarországra kapott meghívást pár napra zongorát

javitani, hangolni s egy hosszú zongorát rövidé alakítani át. Sarkadon, Gyulán fog hangolni, még Csabán végzi el az átalakítást.

Ez a meghívás egyuttal elégtétel is Barcza Mihálynak, aki az ő maga szerénységében nem szivese veszi, ha a nyilvánosság előtt foglalkozik vele valaki.

Egyébként most egy új hegedűn s egy tetszetős alaku csellón dolgozik, amelyeket újonnan épít.

Bennünket, akik Barcza Mihály munkásságát figyelemmel kísérjük igeu kellemesen érintett a hír, amely őt Gyulára és Csabára szállítja, de annál fájdalmasabban esne, ha elhagyna végleg bennünket.

Közszemlén a tanácsülés jegyzőkönyve

Salonta város helyhatósága tudatja, hogy a városi ideiglenes bizottságnak 1931 augusztus 14-én megtartott gyűlés jegyzőkönyve elkészült az 1931 augusztus 18-tól számított 10 napi közszemlére kitétetett a városháza főbejárata mellett lévő hirdetési táblára.

A jegyzőkönyv ezen idő alatt bárki által megtekinthető és az abban foglalt határozatok elleni esetleges felebezések akár itt a városházán, akár pedig Oradea-n a vármegyeházán ugyan ezen idő alatt beadhatók, ez utóbbi esetben azonban a városháza is értesítendő.

2-3 gimnáziumot végzett ügyes

fiu tanulóknak felvétetik az Órendy cégnél!

Termény árak Brailában

Bukarestből jelentik: Ma a következő terményárak voltak Brailában:

Új buza exportra: 300, ó buza I o. 295, II o. 280, III o. 240. Rozs 190, árpa 215, zab 230, új, 200, tengeri 260, bab 230, borsó kiváló finom 400, II o. 380, III o. 320.

HEGEDŰS HIRLAPIRÓDA fiók kölcsönkönyvtárába előfizetni minden nap lehet a SZÉKELY könyv- és papíruzetben, Pista Unirii (Toldi-ter) 13 sz.

Londonba érkezett a Zeppelin

A Zeppelin parancsnoka dr. Ekenner megvalósította a múlt héten bejelentett és e héten tervezett londoni útját,

Az óriás léghajó tegnap este 6 órakor Londonba érkezett. Jó ideig a város felett cirkált, majd simán leszállt a honvoti repülőtéren, ahol a tömeg nagy lelkesedéssel fogadta.

Radióműsor

Szerda, augusztus 19
BUDAPEST

- 4 Felolvasás a hajduvárosokról
- 5 Előadás a reklámról
- 5:30 Szalonzenekar
- 6:45 Humvros apróságok
- 7:15 Gramofon
- 8 Cigányzenekar énekkel
- 9 Zongora hangverseny
- 9:45 Zenekari hangverseny, utána hírek, időjárás, majd cigányzene

Csütörtök, augusztus 20
BUDAPEST

- 8 Szent István napi körmenet
- 12 Harangzó, időjárás, utána operaházi zenekar
- 2 Gramofon
- 3:45 Gyermekmesék
- 4:25 Szent István löverseny futtatás közvetítése
- 5:45 Felolvasás a budai királyi palotáról
- 6:10 Magyar dalok
- 8 „Rózsa” színmű, utána időjelzés
- 10 Cigányzenekar
- 10:45 Operaházi zenekar

A nagyvásár

Talpason folyó hó 29-én lesz megtartva. Mindenféle jószág felhajtható.

REGÉNY

AZ ISTEN KOSZTOSAI

Irtá: INCZE BÉLA
az „Az Ujság” számára.

25

Minden jog fentartva!

Madár Kálmán és mások

Gáthy Lóránt belátta, hogy jóindulata folytán úgy reászóktak a kihasználására, ahogy a gonoszindulatú, vásott iskolásgyermekek reákapnak a gunyolására és üldözésére a szelidebb iskolatársainak, akiket szorgalmukért és jóviséletükért irigyelnek és akiktől, éppen mert jó és csöndes természetűek, nem félnek.

És érezte, hogy ettől a polipkaru társaságtól csak úgy menekülhet, ha odahagyja ezt a fráter Lojzskó szerint sok mindenféle emberrel lakott várost, ahol csakugy hemzsegnék az Isten kosztosai.

Ezért nagy örömmel olvasta pár nap múltán érkezett levelét anyjának, aki óhaját közölte vele, hogy szeretne András fiához költözni, minthogy az jó plébániát kapott igen szép vidéken és szüksége volna rá, háztartása vezetésénél. A birtok kezelést rá lehetne bízni az öreg gazdatisztre, aki mindig hűséges és megbízható ember volt. Időnként Lóránt is kinézhet megtekinteni a birtok állapotát és a gazdálkodás menetét.

Lóránt rögtön hazautazott és maga vette át a birtok kezelését, hogy anyja nyugodtan utazhassék Andrást fiához. Aztán lemondott hivataláról és hazaköltözött. Helyesebbnek tartotta ősei birtokán gazdálkodni, — amire óvári tanulmányai is képesítették —, mint a hivataloskodás olyan városkában, ahol egyrészt idegen is, másrészt pedig kész prédája az Isten sokféle és nagyévtágyu kosztosainak.

Üdülés Kakasváron

Gáthy Lóránt, amint birtokának kezelését átvette, a legnagyobb szorgalommal, körültekintéssel és egyúttal megfelelő szakértelemmel igyekezett azt jókarba hozni és jövedelmét a lehetőség szerint fokozni. Erre ugyancsak szükség volt, mert az utóbbi években, a különben pontos számolások, mind kisebb bevétellel zárultak, a kiadások pedig folyton növekedtek, minthogy a berendezést, a már hasznavehetetlenné vált gazdasági eszközöket is ujjakkal kellett fölcserélni és atyja betegeskedése alatt kevesebb jövedelmezett a birtok, a költségek ellenben szaporodtak. Már táblázás is volt, épp emiatt, az eddig tehermentes birtokon.

Lóránt kora reggeltől késő estig a gazdasági ügyeivel foglalkozott. Ott volt mindenütt tanácsával, irányításával. Felügyelt a legkisebb munkálatoknál is. És tapasztalatai,

megfigyelései nyomán azonnal megtette a szükséges intézkedéseket. Csatornákat huzatott és levezette a belvizeket, amivel új, termőföldet szerzett épp úgy mint a fölösleges legelők fölszántásával. Még a tövises, bozotos, kavicsos talajt is átalakította, bár uhéz munkával, termésre kényszerítette, Tejgazdaságot rendezett be és annak termékeit szomszédos városba szállította, állandóan. A fa kitermelése, a gyapju értékesítése is nagyobb haszonnal járt és gazdasági tevékenysége az ócskavas és csont-hulladék értékesítésére is kiterjedt.

A sok munka, az állandó ideoda járás, a számítások, tanácskozások, tervezetések, mindennek az ellenőrzése és felülvizsgálása, ami ugyszólván pihenést se hagyot számára egész nap folyamán, — kifárasztották, kimerítették és mégis folyton növekedő álmatlanság gyöngitette, aminek bágyasztó hatásával szervezete mind nehezebben tudott megküzdeni. Ez a körülmény annál feltűnőbb volt előtte, hogy az utóbbi évek folyamán sohase tapasztalta, bár kevésbé fárasztó munkát végzett és amióta gazdálkodáshoz kezdett semmiféle izgató ételt italt nem élvezett, sőt a dohányzást is elhagyta.

— Nagyságos ur keveset aludt... megint sápadt... — mondta inasa, amikor a reggelijét behozta.

— Etég keveset, István.

— Látom, jól... — szölt ismét a bizalmaskodó inas, akit Gáthy a Madár Kálmán ajánlatára fogadott fel. Fővárosi volt és Mária Terézia ezrednél a Madár Kálmán századában szolgált. Tiszti szolgálja volt annak idején.

— Jó fiu... — protegálta Madár ur... Ügyes, életrevaló. Szereti ugyan a csavargást meg a fehérséget, de itt falun csöndes életet kell folytasson. Nem rughat ki a hámból. Megbízható. Sok mindenféle dolgomat elintézte. Mindig gyorsan és ügyesen.

— Látom... tudom... azért voltam szanitéc... Mondta ismét nyomatékkal és önérzetesen emlékező szanitéci multjáról az inas, naki tulajdonképpen cipész-mesterséget tanult, de dolgozni nem szeretett iparágában. Ezért hol valamelyik házmaster vagy iskolaszolga mellett segédkezett, hol valamelyik szállitónál, kereskedőnél, gyógyszerészi laboratóriumban keresett alkalmazást. Néha kisegítő pincér volt a nyári multságoknál és ritkán, kényszerűségből, dolgozott a szakmájában is, néhány héttig. De állandó munka, egy alkalmazásban soha se volt inyére Csavargott egyik városból, faluból a másikba. Így kereste föl Madár Kálmánt is, aki egykori, érdemes pucérját Gáthy Lóránthoz protegálta be.

A kitakarított ruhával visszatérően, ismét megszólalt az inas:

— A szeme is vörös a nagyságos urnak... vörösebb mint tegnap...

Gáthy a tükörbe nézett, de nem látott a szemén bágyadtságon kívül egyebet.

— Nem vörös az István: csak az álmatlanság látszik.

— De vörös az... nagyságos ur! Én jól látom.

— Tévedsz István...

(Folyt. köv.)

Tájékoztató

A Nagyszalontai Takarékpénztár r. t. betétesei által f. hó 12-én tartott gyűlés által ezen intézet ügyvitelének ellenőrzésére megválasztott bizottság működéséről:

A bizottság tegnap délbén tartotta első ülését és megkezdte működését.

Az ütésen a bizottság hatáskörének megállapításáról, a szükségesnek mutató teendőkről és a működési programról tanácskoztak.

A bizottság később a bank üzlethelyiségében is megjelent és ott a működéséhez szükséges adatok beszerzéséhez hozzáfogott.

A bizottság tájékozódása rendjén megállapította, hogy a betétesek jelentékeny része még nem jelent meg a banknál azon célból, hogy betétkönyvecskéiken feljegyeztessék miszerint a betét visszafizetése 2 év leteltéig nem követelhető.

2. A bizottság tehát mindezekre való tekintettel indokoltnak, célszerűnek és szükségesnek látja, hogy betétestársaink részére a következő figyelmeztetéssel szolgáljon: A bizottság kizárólag a betétesek érdekeinek megóvása végett működik, csakis ez a szempont fogja vezetni határozataiban és intézkedéseiben. nem pedig a bizalom az intézet vezetősége iránt, mert az ellenőrzésre hivatottaknak a bizalom kérdéséről függetlenül kell működniök.

A bizottság ekként bírálva a helyzetet, megállapította azt, hogy ha a betétesek önként nem egyeznek bele a betétek visszafizetésére a bank által kívánt két évi határidőbe, akkor a bank kénytelen lesz a hivatalos bírósági eljárást (kényszerigezés) igénybe venni, ami által nemcsak hogy mégis elérhetné a kért visszafizetési időhaladék engedélyezését, hanem még súlyos csökkentését is okozná a betétkövetelések fedezetét képező vagyonnak a hivatalos eljárás sok száz ezer leinyi költségeinek összegével, minél fogva a betéteknek bizonyos hányadrésze és a kamatok elvesznének.

Az önkéntes beleegyezés hiányának ily súlyos következménye lenne!

A következmény hátránya a betéteseket sújtaná!

Nekünk kötelességünk mindent megtenni, hogy azok a betétestársaink, akik eddig esetleg rossz tanácsadók szavára, vagy a következmények meggondolására való

képesség hiányában, vagy bármely más okból az ellenkező álláspont-ra helyezkedtek, most már az egyetlen helyes utra lépjenek, amelyen haladva saját megkárosításukat elkerülhetik, kötelességünk mindent elkövetni, hogy senki se akadjon, aki az egyetlen szalontai pénzintézet ügyét arra a végzetes lejtőre erőszakolja, amelyen a közelmúltban a másik szalontai bank zuhant alá a mélységbe.

A bizottság tiszta lelkiismerettel tudatja, hogy ma a betétesek érdekei az önkéntes beleegyezést követelik, tehát ha saját kárunkat nem kívánjuk, minden betétes, aki eddig még nem tette meg, haladéktalanul mutassa be a banknál betétkönyvecskéjét hozzájárulás bejegyzése végett.

Mi pedig felelősségünk tudatában kijelentjük, hogy ellenőrző tisztünket híven fogjuk teljesíteni és ha bármikor olyasmit tapasztalnánk, amiből megállapítható, hogy a bank vezetésében a betétesek érdekeit sértő tendenciák érvényesülnek, betétestársainkat újabb gyűlésre összehívandjuk, hogy módjukban legyen a legerélyesebb intézkedéseket elhatározni.

Szalonta, 1931. aug. hó 8. napján.

A bizottság tagjai:

Bagossy Sándor, Halasi Andor, Lövy József, Suciu Aurel, Végh Gábor.

Eltűnt egy 11 éves szalontai kisleány

Kovács Juliska 11 éves kisleány, aki Bordás Antalnál volt alkalmazásban, ma éjszaka érthetetlen és rejtélyes módon eltűnt.

Aki véletlenül tud róla, értesítse Koós Gyulát Rákóczi-ut 18. szám alatt.

Apróhirdetések

2 SZOBÁS konyhas lehetőleg magánlakást bérbe keresek. Cím a kiadóban.

ALMA, körte és nagyon szép csemegezőlő állandóan kapható Petőfi-utca 18 sz. alatt B a l o g h n á l.

KÉSZPÉNZT, 15—50.000 Lei-ig sürgősen keresek biztos fedezetre, illő kamat mellett. Esetleg betétkönyvre 20% engedménnyel. Cím a kiadóban.

ÜGYES fiatal leány kerestetik a délelőtti órákra mindenesnek. Cím: Bocskai-utca 29.

Hirdessen az „Az Ujságban”

Tip. „GAÁL ÉS TARSA” nyomdája Salonta.